

משנה - מעשר שני - רע"ב

• [פרק א](#) • [פרק ב](#) • [פרק ג](#) • [פרק ד](#) • [פרק ה](#)

פרק א

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)

פרק ב

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)
[משנה ח](#) [משנה ט](#) [משנה י](#)

פרק ג

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)
[משנה ח](#) [משנה ט](#) [משנה י](#) [משנה יא](#) [משנה יב](#) [משנה יג](#)

פרק ד

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)
[משנה ח](#) [משנה ט](#) [משנה י](#) [משנה יא](#) [משנה יב](#)

פרק ה

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)
[משנה ח](#) [משנה ט](#) [משנה י](#) [משנה יא](#) [משנה יב](#) [משנה יג](#)
[משנה יד](#) [משנה טו](#)

מַעֲשֵׂר שְׁנֵי אֵין מוֹכְרִין אוֹתוֹ. אֶפְלוּ לְהוֹלִיכוֹ לִירוּשָׁלַיִם, לְפִי שֶׁהוּא קֹדֶשׁ. וְסִתָּם מִתְּנִיתִין כְּרַבֵּי מְאִיר {א} דְּאָמַר מַעֲשֵׂר [שְׁנֵי] מִמּוֹן גְּבוּהָ הוּא: וְאֵין מַחְלִיפִין אוֹתוֹ. לֹא יֹאמַר לוֹ הִילָךְ יֵין וְתַן לִי שְׁמֹן, שְׁמֹן וְתַן לִי יֵין: וְאֵין שׁוֹקְלִין כְּנֹגְדוֹ. סֹלַע שֶׁל חֶלְוִין כְּנֹגֵד סֹלַע שֶׁל מַעֲשֵׂר שְׁנֵי {ג}, מְשׁוּם בְּזוּי מִצְוָה: וְלֹא יֹאמַר אָדָם לְחֻבְרוֹ בִירוּשָׁלַיִם. לְעֵיל אֵירִי חוּץ לִירוּשָׁלַיִם, וְהִכָּא קִמְשַׁמַּע לָן דְּאֶפְלוּ בִירוּשָׁלַיִם שְׁקוֹנִין בְּדַמְיוֹ מֵאֶכְל וּמִשְׁתָּה אֵינוֹ רְשָׁאי לְהַחְלִיף: וְכֵן שְׁאָר כָּל הַפְּרוֹת. אֶפְלוּ אוֹתָן פְּרוֹת דְּמַעֲשֵׂר דִּידְהוֹ לֹא הוּי אֶלָּא מִדְּרַבָּנָן: אֲבָל נוֹתְנִים זֶה לְזֶה מִתְּנֵת חֲנָם. כְּגוֹן שְׁמִזְמִינוּ לְאֶכְל עֲמוּ עַל שְׁלַחְנוּ. וְדַבְּרֵי הַכֹּל הִיא, אֲבָל לְתַת לוֹ בְּמִתְנָה מִמֶּשׁ לְדַבְּרֵי הָאוֹמֵר מִתְּנָה כְּמִכָּר אֲסוּר {ד}:

אֵין מוֹכְרִין אוֹתוֹ. דְּגַמְרִינָן גְּאֵלָה גְּאֵלָה מִחֲרָמִים, נֹאמַר בְּמַעֲשֵׂר (עִיקָרָא כו) לֹא יִגְאֵל, וְנֹאמַר בְּחֲרָמִים (שם) לֹא יִמְכֹר וְלֹא יִגְאֵל, מֵה לְהֵלֵן מְכִירָה עֲמוּ, אִף כָּאוּן מְכִירָה עֲמוּ: תְּמִים חֵי. וְהוּא הַדִּין נְמִי שְׁחוּט, שְׁנֹאמַר לֹא יִגְאֵל, אֵינוֹ נִמְכָּר לֹא חֵי וְלֹא שְׁחוּט, לֹא תְּמִים וְלֹא בַעַל מוּם. אֶלָּא תְּמִים, חֶלְבוֹ וְדָמוֹ קָרְבִין עַל גְּבֵי הַמִּזְבֵּחַ, וְהַבֶּשֶׂר אוֹכְלִין אוֹתוֹ הַבְּעָלִים בִירוּשָׁלַיִם. וּבַעַל מוּם, אוֹכְלִים אוֹתוֹ הַבְּעָלִים בְּכָל מְקוֹם. וְאִידֵי דְבַעֵי לְמִתְנֵי סִיפָא גְּבֵי בְּכוֹר מוֹכְרִים אוֹתוֹ תְּמִים חֵי, תְּנִי נְמִי רִישָׁא תְּמִים חֵי: וְאֵין מְקַדְּשִׁין בּוֹ אֶת הָאִשָּׁה. דְּהוּי כְּמִכָּר: הַבְּכוֹר מוֹכְרִין אוֹתוֹ תְּמִים חֵי. מְשׁוּם דְּבַבְּכוֹר כְּתִיב (בְּמִדְבָר יח) לֹא תִפְדֶּה, אֲבָל נִמְכָּר הוּא: וּמְקַדְּשִׁין בּוֹ אֶת הָאִשָּׁה. דְּמִמוֹנוֹ שֶׁל כֹּהֵן הוּא וּמִתֵּר לְמִכָּרוֹ: אֲסִימוּן. מִטְּבַע שְׁאֵין עָלָיו צוּרָה, וְאֵין מַחְלִלִין עָלָיו מַעֲשֵׂר שְׁנֵי דְכְּתִיב (דְּבָרִים יד) וְצִרְתָּ הַכֶּסֶף בְּיָדְךָ, כֶּסֶף שֵׁישׁ עָלָיו צוּרָה: וְלֹא עַל הַמִּטְּבַע שְׁאֵינוֹ יוֹצֵא. דְּכְּתִיב (שם) וְנִתְּתָה הַכֶּסֶף בְּכָל אֲשֶׁר תֵּאָוֶה נִפְשֶׁךָ, פָּרַט לְכֶסֶף שְׁאֵינוֹ יוֹצֵא, שְׁאֵינוֹ יָכוֹל לְקַנּוֹת מִמֶּנּוּ מֵה שֶׁהוּא רוּצָה: וְלֹא עַל הַמְּעוֹת שְׁאֵינָן בְּרִשׁוֹתוֹ. כְּגוֹן שֶׁנִּפְל כִּיסוֹ לֵים הַגְּדוֹל, אֵינוֹ יָכוֹל לְפָדוֹת מַעֲשֵׂר שְׁנֵי עַל מְעוֹת שֶׁבְּתוֹכוֹ, שֶׁהוּא צָרִיד לְשַׁכֵּר מִי שֶׁשֵּׁט עַל פְּנֵי הַמִּים לְהוֹצִיאוֹ:

הלוקח בהמה לזבחי שלמים. ממעות מעשר שני, שפך הוא עקר מצות מעות מעשר שני לקנות מהם שלמים, דילפינו שם שם לגזרה שנה מהר עיבל: וחייה. שאינה ראויה להקרבה, וקנאה ממעות מעשר שני לאכל אותה בשר תאנה, כלומר חליו: יצא העור לחליו. ואין צריך לאכל דמיו בירושלים: יצא הקנקן לחליו. ואין צריך למכרו ולאכל דמיו בקדשת מעשר בירושלים. והני מילי כשהמוכר והקונה הדיוטים ואין נותנים עיניהם אלא בבשר לאכל וביין לשתות, אבל אם אחד מהם אמן לעבד עורות, או יוצר חרס, דעכשיו ודאי נותן עיניו בעורות או בקנקניו, נעשה כקונה זה בפני עצמו וזה בפני עצמו, ולא יצאו לחליו: התמיד. פסלת של עגבים שנתן עליהם מים [ח]: אינו נלקח בכסף מעשר. דחשיב כמו מים, ואנו בעינו פרי מפרי וגדולי קרקע [ט]: נלקח בכסף מעשר. דכיון שהחמיץ חשיב אכל, והוא דרמא תלתא ואשכח ארבעה:

הלוקח חיה לזבחי שלמים. ואין קרבן בא מן החיה, דכתיב (ויקרא א) מן הבקר ומן הצאן: ובהמה לבשר תאנה. חכמים גזרו שלא יקנו בהמה ממעות מעשר שני אלא שלמים, לפי שפראשונה היה מתיר לקח בהמה לבשר תאנה, כיון שראו שהיו הכל לוקחים בהמה לבשר תאנה ומבריחים אותה מעל גבי המזבח, חזרו ואמרו לא יקחו: אין העור יוצא לחליו. כלומר אינו בתורת זו שיצא העור לחליו, אלא לא קנה מעשר לא החיה ולא הבהמה, דנעשה כקונה שור לחרישה בדמי מעשר, דלא קנה מעשר: לא יצא הקנקן לחליו. כיון שנהגו למכר היין בלא הקנקן: לא יצאו דמי הפלי לחליו. לפי שדרך למכרו בלא הפלי:

הלוקח מים ומלח וכו'. מים ומלח אין נקנים בכסף מעשר שני, דכתיב (דברים יד) ונתת הכסף בכל אשר תאנה נפשך, כלל, בבקר ובצאן וביין

וּבְשֹׁכֵר, פָּרֵט, וּבְכֹל אֲשֶׁר תִּשְׁאַלְךָ נַפְשְׁךָ, חֲזֹר וְכָלֵל, כָּלֵל וּפָרֵט וְכָלֵל אֵי אַתָּה
דָּן אֶלָּא כְּעֵין הַפָּרֵט, מָה הַפָּרֵט מְפָרֵשׁ דְּבַר שֶׁהוּא אֵכֵל וְגִדּוּלֵי קִרְקַע, דְּבִקְרָא
וְצֵאן גִּדּוּלִים מִן הַצְּמָחִים שֶׁהֵם גִּדּוּלֵי קִרְקַע, וְתִלוּשׁ, וְדָבָר הַמִּתְקִים עַד
שֶׁמוּלִיכֵן לִירוּשָׁלַיִם, אִף כֹּל דְּבַר שֶׁהוּא אֵכֵל וְגִדּוּלֵי קִרְקַע וְתִלוּשׁ וְדָבָר
הַמִּתְקִים, יֵצְאוּ מִים וּמִלַּח שֶׁאִף עַל פִּי שֶׁהוּן אֵכֵל אֵינֶן גִּדּוּלֵי קִרְקַע, יֵצְאוּ
פְרוֹת הַמַּחְבְּרִים לְקִרְקַע, שֶׁאֵינֶן תִּלוּשִׁים, יֵצְאוּ פְרוֹת הַנִּרְקָבִים קִדְּם
שֶׁיִּגְיֵעוּ לִירוּשָׁלַיִם שֶׁאֵינֶן דְּבַר הַמִּתְקִים, שֶׁכָּל אֵלוֹ אֵין נִקְחִים בְּכֶסֶף
מַעֲשֵׂר: **לֹא קָנָה מַעֲשֵׂר.** וְלֹא חָלָה קִדְּשֵׁת מַעֲשֵׂר עַל הַדְּבַר הַקְּנוּי וְלֹא יֵצְאוּ
הַמְּעוֹת לְחֵלִין: **הַלּוֹקַח פְּרוֹת שׁוּגֵג.** שֶׁלֹּא הָיָה יוֹדֵעַ שֶׁמְכַסֶּף מַעֲשֵׂר הוּא
קוֹנֶה: **יַחְזְרוּ דָּמִים לְמִקּוֹמָן.** הַמּוֹכֵר לּוֹקַח פְּרוֹתָיו וּמְחֲזִיר הַדָּמִים, מְשׁוּם
דִּהְיוּ כְּמִקַּח טְעוּת, שֶׁאִם הָיָה יוֹדֵעַ הַלּוֹקַח שֶׁהֵם דָּמֵי מַעֲשֵׂר לֹא הָיָה לּוֹקַח
בְּהֵם פְּרוֹת הַלְלוּ, מְשׁוּם טֵרַח הַדֶּרֶךְ, וְכִיּוֹן דְּשׁוּגֵג הוּא בֵּטֵל מִקַּח **[י]**: **מִזִּיד.**
שֶׁיֹּדֵעַ שֶׁכֶּסֶף מַעֲשֵׂר הוּא: **יַעֲלוּ וַיֵּאֲכְלוּ בְּמִקּוֹם.** אֲשֶׁר יִבְחַר ה', כְּלוּמַר
בִּירוּשָׁלַיִם: **וְאִם אֵין מִקְדָּשׁ יִרְקָבוּ.** שֶׁהַדְּבַר הַקְּנוּי בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר אֵינוֹ נִפְדָּה
טְהוֹר בְּרַחוּק מִקּוֹם, כְּדַתְּנֵן לְקַמֵּן בְּפָרֵק ג':

פרק א - משנה ו

תִּקְבֹּר עַל יְדֵי עוֹרָה. עִם עוֹרָה **[יב]**, לְפִי שְׁגִם עוֹרָה אָסוּר:

פרק א - משנה ז

אֵין לּוֹקַחִין עֲבָדִים וְקִרְקַעוֹת. לְפִי שֶׁאֵינֶן אֵכֵל, וְרַחֲמָנָא אָמַר (דְּבָרִים יד)
בְּבִקְרָא וּבְצֵאן וְאֶכְלֵת שָׁם: **יֹאכֵל כְּנֹגֵדוֹן.** כְּנֹגֵד מְעוֹת מַעֲשֵׂר שְׁנֵי שֶׁהוֹצִיא
בְּדְבָרִים הַלְלוּ, יוֹצִיא מִשְׁלוֹ וַיִּקְנֶה דְּבַר שֶׁהוּא אֵכֵל וַיֹּאכֵל בְּקִדְּשֵׁת מַעֲשֵׂר
בִּירוּשָׁלַיִם. וְהִכָּא מִיָּרִי כְּשֶׁבֶרַח הַמּוֹכֵר, וּמְשׁוּם הִכִּי לֹא תִנָּא יַחְזְרוּ דָּמִים
לְמִקּוֹמָן. אֵי נְמִי מִתְּנִיתִין אֵיִרִי בְּמִזִּיד, אֲבָל שׁוּגֵג יַחְזְרוּ דָּמִים לְמִקּוֹמָן:
קִנֵּי זָבִים וְקִנֵּי זָבוֹת. שְׁתֵּי תוֹרִים אוֹ שְׁנֵי בְּנֵי יוֹנָה שֶׁחֲנִיבִין הַזָּבִים וְהַזָּבוֹת
לְהַבִּיא. וְקִיָּמָא לֵן דְּכָל דְּבַר שֶׁהוּא חוֹבָה אֵינוֹ בָּא אֶלָּא מִן הַחֵלִין, שֶׁאֵין
אָדָם פּוֹרֵעַ חוֹבוֹ בְּמְעוֹת מַעֲשֵׂר שְׁנֵי:

פרק ב - משנה א

מַעֲשֵׂר שְׁנֵי נִתְּנוֹ לְאֹכִילָה וְלִשְׂתִּיָּה. דְּכֹתִיב (דְּבָרִים יד) בִּבְקָר וּבְצֹאן וּבַיִן וּבִשְׂכָר וְאֹכֶלֶת שֵׁם, וּשְׂתִיָּה בְּכֹלֶל אֹכִילָה [א]. וְסִיכָה כְּשִׂתִּיָּה דְּכֹתִיב (תְּהִלִּים קט) וַתְּבֹא כַמִּים בְּקֶרְבוֹ וְכִשְׁמֹן בְּעֲצָמוֹתָיו: לְאֹכֶל דָּבָר שֶׁדָּרְכּוֹ לְאֹכֶל. שֵׁאִם קָנָה בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר פֶּת וּנְתַעֲפֶשָׂה, יֵין וְהַקְרִים, תְּבַשִּׁיל וְנִבְאֵשׁ, אֵין מְחִיבִין אוֹתוֹ לְאֹכֶל דָּבָר שֶׁאֵין דָּרְכּוֹ לְאֹכֶל כְּדִי שֶׁלֹּא יִפְסְדוּ מְעוֹת שֶׁל מַעֲשֵׂר שְׁנֵי. אֵי נִמִּי בְּקֶשׁ לְאֹכֶל תִּרְדִּין לַחִין חִיִּין אוֹ לְכוֹס חֲטִין חִיִּין, אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ, כִּיּוֹן שֶׁאֵין דָּרְכּוֹ לְאֹכֶל כֶּד: אֵין מִפְּטָמִין אֶת הַשְּׁמֹן. לְשִׁים בְּתוֹכוֹ עֲקָרִין וְרֵאשֵׁי בְּשָׂמִים, מְשׁוּם דְּבִלְעֵי הַשְּׁמֹן וְאִזִּיל לְאַבוּד, שֶׁהַשְּׂרָשִׁים אֵינָן נִאֶכְלִין: וְאֵין לוֹקָחִין בְּדָמֵי מַעֲשֵׂר שְׁנֵי שְׁמֹן מִפְּטָם. מְשׁוּם דְּבַעֲיָנָן דָּבָר הַשְּׁוֹה לְכֹל אָדָם, וְזֶה אֵינוֹ אֶלָּא לְמִפְּנֵיקִים וְלְמַעֲנָגִים: אֲבָל מִפְּטָם הוּא אֶת הַיֵּין. לְעֲשׂוֹתוֹ יְנוּמוּלִין וְכִיּוֹצֵא בְּהוֹן: נֶפֶל. לְתוֹדָה יֵין שֶׁל מַעֲשֵׂר שְׁנֵי כְּשֶׁהוּא חוּץ לִירוּשָׁלַיִם דְּבִשׁ וְתַבְלִין וְהַשְּׂבִיחַ, חוֹלְקִין אֶת הַשְּׂבִיחַ לְפִי חֲשֻׁבוֹן, כְּגוֹן אִם הַיֵּין שׁוֹה שְׁתֵּי סָלְעִים וְדְבִשׁ וְתַבְלִין שׁוֹיִן סָלַע וְהַשְּׂבִיחוֹ וְעַמְדוֹ עַל אַרְבַּע סָלְעִים, פּוֹדָה אֶת הַיֵּין בְּשְׁתֵּי סָלְעִים וּשְׁנֵי שְׁלִישֵׁי סָלַע: קַפְלוּטוֹת. כְּרֵתִי, פּוֹרוּ"שׁ בְּלַע"ז: הַשְּׂבִיחַ לְשְׁנֵי. וּפּוֹדָה אֶת הַפֶּת בְּשׁוּיּוֹ, וְאֵין חוֹלְקִין הַשְּׂבִיחַ לְעֲצִים שֶׁל חֲלִין, אֶלָּא כֹּל הַשְּׂבִיחַ לְמַעֲשֵׂר שְׁנֵי, לְפִי שֶׁאֵין שְׂבִיחַ עֲצִים נֶכֶר בַּפֶּת: כֹּל שֶׁשְּׂבַחוֹ נֶכֶר. שֶׁשְּׂבַח הַחֲלִין נֶכֶר בְּמַעֲשֵׂר שְׁנֵי, שֶׁהוֹסִיפוֹ הַחֲלִין עַל הַמַּעֲשֵׂר בְּמִדָּה וּבְמִשְׁקָל, אֲבָל אִם לֹא הוֹסִיפוֹ אֶלָּא בְּטַעַם, אֵף עַל פִּי שְׁנִתְעַלָּה בְּדָמִים מִחֲמַת הַטַּעַם, אֵין זֶה שְּׂבַחוֹ נֶכֶר:

פרק ב - משנה ב

רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר אֵין סָכִין. קָסְבֵר לֹא נִתְּנוֹ שְׁמֹן שֶׁל מַעֲשֵׂר שְׁנֵי לְסִיכָה [ב] אֶלָּא לְאֹכִילָה בְּלֶבֶד: אִם הִקְל בְּתְרוּמָה. שְׂאֵתָה מוֹדָה דְּמִתְרַת בְּסִיכָה, כְּדִתְנִן בְּפָרָק שְׁמִינֵי דְשְׂבִיעִית וְכוֹן בְּתְרוּמָה וְכוֹן בְּמַעֲשֵׂר שְׁנֵי, וְלֹא קָא מִפְּלֶגַת בְּתְרוּמָה: שֶׁהִקְל בְּכַרְשִׁינִין וּבִתְלָתָן. שֶׁל תְּרוּמָה יוֹתֵר מִבְּמַעֲשֵׂר שְׁנֵי, כְּדַבְּעִינָן לְמִימֵר לְקָמוֹ, הַלְכָּד דִּין הוּא נִמִּי שְׁנִקֵּל בְּסִיכָה גַבִּי תְרוּמָה.

פרק ב - משנה ג

תאכל צמחונים. כשהן ירקות לחין **(ו)**, ולא יניחם עד שיגדלו ולא יהיו ראויות לאכילה **(ז)**. אבל בתרומה תאכל בין צמחונין בין יבשים: **בית שמאי אומרים כל מעשיה בטרה.** אף על גב דתלתן לאו אכל גמור הוא, ואין תרומה נוהגת בו אלא לפי שנאכל לקצת בני אדם, הלכך נאכל בטמאה, מכל מקום לבית שמאי צריך שיהיו כל מעשיה בטרה ובנטילת ידים, כדן כל שאר אכלים של תרומה, שהנוגע בהם צריך נטילת ידים תחלה, וטעמא כדי שיזדעו שהם תרומה ולא יאכלו לזרים: **חוץ מחפיפתה.** שבלא נטילת ידים יכולים לחוף בהן ראשו. וכך היה דרך לחוף ראשו בתלתן: **כל מעשיה בטמאה חוץ משריתה.** במים, שצריך לשרותן בטרה. שאם שורה אותן בלא נטילת ידים שריתן מכשירתן לקבל טמאה, והוא מטמאן מיד בידי. ואסרו זה בלבד משום הכר כדי שיזדעו שהיא תרומה:

פרק ב - משנה ד

כרשיני. בלשון ערבי כרסניא, ואינם מאכל אדם אלא מדחק בשנות רעבון: **ונכנסים לירושלים ויוצאים.** אף על גב דבשאר פרות קימא לן דמעשר שני הנכנס לירושלים אין יכולין להוציאו משם, בכרשינין הקלו: **יתחלקו לעסות.** ואינו כשאר מעשר שנטמא שפודין אותו ואפלו בירושלים, אבל כרשינין לפי שאינן מאכל אדם אין פודין אותן, דסבר רבי טרפון אין פודין את הקדשים להאכילן לכלבים, הלכך יתחלקו לעסות טהורות של מעשר שני וישימו בכל עסה ועסה מן הכרשינין הללו שנטמאו פחות פחות מכביצה, דאכל פחות מכביצה אינו לא מטמא מאחרים, ולא מטמא אחרים, וככה יאכלו אותן: **וחכמים אומרים יפדו.** כשאר מעשר שני. והלכה כחכמים: **שורין.** במים ושפין על הבשר בטרה **(ח)**, בנטילת ידים, שסתם ידים שניות ופוסלות את התרומה: **ומאכילין.** לבהמה **(ט)**: **יאכלו צריד.** לשון יבש, כמו צריד של מנחות [פסחים כ.] שהוא מקום של המנחה שלא הגיע שם שמן. כלומר יאכלו יבשים, שלא יהא עליהם משקה בשעת אכילה, כדי שלא יהיה נפר שהכשרו לקבל טמאה:

כָּל מַעֲשֵׂיהֶם בְּטִמְאָה. וְאָפְלוּ הַשְּׂרִיָּה. וְאִין הִלְכָה כְּרַבִּי עֲקִיבָא:

פרק ב - משנה ה

מה שלקט לקט למעשר. כל מה שמלקט הכל למעשר, עד שישלים דמי מעשר {י}. ויתנה ויאמר, אם כל מה שלקטתי הם מעות מעשר מוטב, ואם לאו אותם של מעשר שנשארו יהיו מחללין על אלו {יא}: ואם בלל וחפן. ואם לא לקט אותן אחד אחד מכאן ומכאן, אלא שהיו בלולין ומערבים ולקט אותם מלא חפניו {יב}: לפי חשבון. שאם לזה מנה ולזה מאתים, נותן לזה של מנה שלישי ולזה של מאתים שני שלישים:

פרק ב - משנה ו

שנתערבו. ורוצה להוציא של חליון חוץ לירושלים: מביא בסלע מעות. של נחשת שיש עליהם צורה, ששוין סלע של כסף: ובורר את היפה שבהן. שבשני הסלעים, ומחלל אלו המעות עליה, והסלע השני והמעות נשארים חליון: מדחק. כשהוא דחוק ואינו יכול לעשות בדרך אחרת: ולא שיתקיים כן. שישאר המעות של נחשת מעשר, אלא חוזר ומחללם על הכסף. ואי קשיא ולמה מביא בסלע מעות, יקח אחד משני סלעים שנתערבו ויאמר אם זו היא של מעשר מוטב ואם לאו הרי השני שהיא של מעשר מחללת עליה. אי שרית ליה לקח אחת מהן ולהתנות, חישינו דלמא אתי למשקל חד מניהו בלא תנאי {יג}:

פרק ב - משנה ז

לא יעשה אדם סלעיו דינרי זהב. סלעים של כסף שיש לו ממעשר שני לא יעשה אותם דינרי זהב, שמא ישקה עליותיו עד שיחליו סלעיו ויתבטל מלעלות לרגל {יד}. ובית הלל סברי לא גזרינו:

הפורט סלע ממעות מעשר שני. מי שיש לו מעות נחשת של מעשר שני, ובא לפרטון בסלע כסף להעלות לירושלים מפני משאוי הדרך: בית שמאי אומרים בכל הסלע מעות. אם בא לפרטון יכול לפרט כֶּלֶן [טו] ולתת בשביל כל הסלע: ובית הלל אומרים. לא יפרט אלא חצין, שהפרוטות יוצאות בירושלים, וכשיבא שם יהיה צריך לפרוטות מיד לקנות צרכי סעדה, ואם ירוצו הכל אצל שלחני לפרט יוקירו הפרוטות ונמצא מעשר שני נפסד. לפיכך ישאו פרוטות עמהן להוציא במקצת, ולכשיכלו יפרט בכסף שבגדו מעט מעט: שקל. הוא חצי סלע: אין מחללין כסף ופרות על כסף. מי שיש לו חצי דינר כסף של מעשר ופרות של מעשר שוין חצי דינר, לא יצרפם יחד לחללם על דינר: וחכמים מתירין. בכי האי גונא על ידי צרוף פרות, כיון שאין לו אלא חצי דינר כסף [טז]. אבל לחלל דינר כסף ופרות שוין דינר על חצי סלע שהוא שני דינרין, מודים חכמים שאין מחללים. והלכה כחכמים:

הפורט סלע של מעשר שני בירושלים. שהיה מחליף סלע שבגדו ונוטל פרוטות להוציאן לצרכי סעדת מעשר: בית שמאי אומרים. אם בא להחליף כל הסלעים שבגדו במעות, יחליף [יז]: ובית הלל אומרים. לא יחליף אלא חצין, שמא לא ישהה בעיר עד שיוציא את כֶּלֶן ויפקידם בעיר עד רגל אחר, והפרוטות מתעפשות, ואם יחזר ויחליפם בסלעים נמצא שלחני משתכר שני פעמים ומעשר שני נפסד: הדינן לפני חכמים. שמעון בן עזאי ושמעון בן זומא וחנון המצרי [יח]: בשלשה דינרין כסף ובדינר מעות. הסלע הוא ארבעה דינרים, וכשבא להחליף הסלע לא יקח אלא בדינר אחד פרוטות ושלשה דינרים יהיו כסף: רביעית כסף ברביעית מעות. בדינר רביעי של כסף לא יקח אלא ברביעיתו מעות של נחשת, ושלשה חלקים כסף. שנמצא לוקח מעות אחד מששה עשר בסלע בלבד: ארבעה אספרי כסף. הדינר חמשה אספרי, ומטבע הוא בארץ יון ועד היום קורין לו אספרו. נמצא הסלע עשרים אספרי. וכשהוא מחלל הדינר יחללנו על ארבעה אספרי כסף ואספר אחד נחשת. נמצא לוקח נחשת אחד מעשרים בסלע בלבד: יניחנה בחנות ויאכל פנגדה. לא יחלל כלל על פרוטות, שמא ישכח ויעשה אותן חלון, אלא יניח הסלע אצל החנוני

וַיֹּאכַל כְּנֶגְדָה עַד שֶׁתִּכְלֶה. וְאִין הִלְכָה אֶלָּא כְּדַבְּרֵי בֵּית הַלֵּל בְּלִבָּד:

פרק ב - משנה י

מִקְצַת בְּנֵי טַמְאִין וּמְקַצְתָּן טְהוֹרִים. וְרוֹצֶה שְׂיִשְׁתּוּ יַחַד מִכַּד אֶחָד, וְהַטְּמְאִים אֲסוּרִים בְּיַיִן הַקְּנוּי בְּדַמִּי מַעֲשֶׂר: **מְנִיחַ אֶת הַסֶּלַע וְאוֹמֵר**. מַה שְׂיִשְׁתּוּ הַטְּהוֹרִים מִן הַיַּיִן, לְכַשְׂיִשְׁתּוֹ תִּהְיֶה סֶלַע זֶה מְחַלְלֵת עָלָיו מַעֲכָשׁוֹ **[יט]**. נִמְצָא מַה שְׂשִׁתּוּ טְהוֹרִים הִיָּה מַעֲשֶׂר וּמַה שְׂשִׁתּוּ טַמְאִים הִיָּה חֲלִין. וְאִינוּ חֲלִין וּמַעֲשֶׂר שְׁנֵי מְעַרְבִים זֶה בְּזֶה, שְׂאִין הַיַּיִן קָדוֹשׁ בְּקִדְשֵׁי מַעֲשֶׂר, אֶלָּא לְכַשְׂיִשְׁתּוֹ חוּזֵר הַיַּיִן שְׂשִׁתּוֹ בְּלִבָּד לְהִיּוֹת מַעֲשֶׂר לְמַפְרָע:

פרק ג

פרק ג - משנה א

לא יאמר. לְחַלֵּק. שֶׁתִּטַּל חֵלֶק בָּהֶם. לְפִי שְׂעָלָיו מִטַּל לְהֵבִיא מַעֲשֶׂרוֹ לִירוּשָׁלַיִם, וְנִמְצָא פוֹרֵעַ חוּבוֹ מִמַּעֲשֶׂר שְׁנֵי: **הַעֲלִם שְׂנֵאכְלִים וְנִשְׁתֵּם**. דִּנְרָאָה דְּמִזְמִינּוּ לְאָכַל עֵמוֹ, וְזֶה מִתֵּר: **אַבֵּל נוֹתְנִים זֶה לְזֶה מִתְּנֵת חֲנָם**. מִפְּרֵשׁ לְעִיל בְּרִישׁ פְּרִק קָמָא:

פרק ג - משנה ב

מִפְּנֵי שֶׁהוּא מִמַּעַט בְּאֲכִילָתוֹ. דְּתְרוּמָה אֲסוּרָה לְטְבוּל יוֹם וּלְזָרִים: וְרַבִּי שְׂמַעוֹן מִתִּיר. דְּסַבֵּר מִתֵּר לְהֵבִיא קְדָשִׁים לְבֵית הַפְּסוּל: מַה אִם הִקַּל

בְּזַבְחֵי שְׁלָמִים. שְׁקוּנִים שְׁלָמִים בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר שְׁנֵי, וְאֵף עַל פִּי שְׁמַמְעַט בְּאֲכִילָתוֹ, שְׁיִכּוּלִין לְבָא לִיְדֵי פְּגוּל וְנוֹתֵר וְטָמֵא, לֹא נִקַּל בְּתֵרוּמָה לְקִנוּתָהּ בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר שְׁנֵי, שְׁאִין בָּהּ דִּין פְּגוּל וְנוֹתֵר וְלֹא דִין טָמֵא, שְׁלֹא כָּל הַדְּבָרִים הַמְטַמְּאִין אֶת הַקֹּדֶשׁ מְטַמְּאִין אֶת הַתֵּרוּמָה. וְאִין הִלְכָה כְּרַבֵּי שְׁמַעוֹן:

פרק ג - משנה ג

מִי שֶׁהָיוּ לוֹ מְעוֹת. שֶׁל מַעֲשֵׂר שְׁנֵי, וְצָרִיד לְקִנוּת מֵהֶם דְּבָרִים שֶׁל חֶלְוִין שְׁלֹא לְאֲכִילָה וְשִׁתְיָה וְסִיכָה: **וְלַחֲבֵרוֹ פְּרוֹת.** שֶׁל חֶלְוִין, וְרוּצָה לַעֲשׂוֹת עִמּוֹ טוֹבָה שִׁיתְחַלְלוּ מְעוֹת מַעֲשֵׂר חֲבֵרוֹ עַל פְּרוֹתָיו: **אוֹכֵל פְּרוֹתָיו בְּטַהֲרָה.** שֶׁחֲלָה קֹדֶשֶׁת מַעֲשֵׂר עַל הַפְּרוֹת, וְצָרִיד לְאֲכָלוֹ בְּטַהֲרָה: **וְלֹא יֹאמְרוּ כֵּן לְעַם הָאָרֶץ.** שֶׁהוּא חֲשׂוֹד לְאֲכָל פְּרוֹת מַעֲשֵׂר בְּטַמְּאָה: **אַלֵּא בְּדַמְאֵי.** כְּגוֹן אִם הָיוּ אוֹתָן מְעוֹת מַעֲשֵׂר שְׁנֵי שֶׁל דְּמַאֵי, אִזּוֹ מִתֵּר לֹאמַר כֵּן אֶפְלוּ לְעַם הָאָרֶץ, דְּשִׁמְאָה הַמְעוֹת אֵינָן מַעֲשֵׂר:

פרק ג - משנה ד

וּמְעוֹת בְּמַדִּינָה. וּמְעוֹת שֶׁל מַעֲשֵׂר שְׁנֵי חוּץ לִירוּשָׁלַיִם וְצָרִיד לָהֶן, וְקָא מְשַׁמַּע לָן שְׁאִין צָרִיד שְׁיִהְיוּ הַפְּרוֹת וְהַמְעוֹת בְּמַקּוֹם אֶחָד. וְעוֹד אֲשַׁמּוּעִינָן בְּמַתְנִיתִין דְּאֵף עַל גַּב דְּפְרוֹת מַעֲשֵׂר אִין יְכוּלִין לְפָדוֹת בִּירוּשָׁלַיִם, מְעוֹת מַעֲשֵׂר מִתְחַלְלִין הֵן בִּירוּשָׁלַיִם **[ג]:**

פרק ג - משנה ה

מְעוֹת. שֶׁל מַעֲשֵׂר שְׁנֵי: **נִכְנְסוֹת לִירוּשָׁלַיִם וַיּוֹצְאוֹת.** שְׁאִין הַמְּחַצוֹת קוֹלְטוֹת מְעוֹת כְּדָרִיד שְׁקוּלְטוֹת פְּרוֹת: **אֵף הַפְּרוֹת נִכְנְסִים וַיּוֹצְאִים.** וְדוֹקָא לְהוֹצִיאָן כְּדִי לְטַחֲנוּ וְלֶאֱפוֹתָן וְלַהֲחַזִּירוֹ אַחַר כֶּךָ לִירוּשָׁלַיִם שְׁרֵי רַבָּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל, לְפִי שְׁיִיתֵר הָיוּ מוֹצְאִין לְטַחוֹ וְלֶאֱפוֹת חוּץ לִירוּשָׁלַיִם מִבִּירוּשָׁלַיִם עֲצָמָה. וְתַנָּא קַמָּא אֶסֶר נְמִי בְּהָא. וְאִין הִלְכָה כְּרַבָּן שְׁמַעוֹן בֶּן

פרק ג - משנה ו

שְׁנֵי מַלְאָכָיו. לְמַעַשְׂרָה, כְּדַתְנֵן בְּפֶרֶק קָמָא דְמַעֲשָׁרוֹת אֵיזְהוּ גְרָנָן לְמַעַשְׂרָה: וְעָבְרוּ בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַיִם. בְּעוֹדָן טָבַל: יַחֲזֹר מַעַשְׂרָה שְׁנֵי שְׁלֵהֵן. דְּקִסְבָּר מִתְנַת שְׁלָא הוֹרְמוּ כְּמִי שְׁהוֹרְמוּ דְמִין, וְקִלְטוּהוּ מִחֲצוֹת לְמַעַשְׂרָה שְׁנֵי: וְשְׁלָא נִגְמְרָה מְלֵאכְתָּן. כְּגוֹן סְלִי עֲנָבִים לְגַת וְכוּ'. אֲבָל סְלִי עֲנָבִים לְאֲכִילָה נִגְמְרָה מְלֵאכְתָּן: לְמַקְצָה. מְקוֹם שְׁשׁוּטְחִין בּוּ תְּאָנִים לְיַבֵּשׁ קְרוּי מְקָצָה: רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יְהוּדָה אָמַר וְכוּ'. סָבַר דְּלִבִּית הֵלַל מִתְנַת שְׁלָא הוֹרְמוּ לְאוּ כְּמִי שְׁהוֹרְמוּ דְמִין. אִי נָמִי אֶפְלוּ כְּמִי שְׁהוֹרְמוּ דְמִין, הֵנִי מִיִּלִּי [לְעֵינָן] שְׁאָר דְּבָרִים, אֲבָל לְעֵינָן קְלִיטָה מִחֲצוֹת דְּרַבְּנָן, מְקַלִּין בֵּית הֵלַל. וְאִין הֵלְכָה כְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יְהוּדָה, שְׁלָא נְחָלְקוּ בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הֵלַל אֶלְא עַל פְּרוֹת שְׁלָא נִגְמְרָה מְלֵאכְתָּן, כְּדַבְּרֵי תַנְא קָמָא: וְהַדְמָאִי. טָבַל שֶׁל דְמָאִי: נִכְנָס. לִירוּשָׁלַיִם: וַיּוֹצֵא וְנִפְדָּה. חוּץ לִירוּשָׁלַיִם אַחַר שְׁיָצָא, וְאִין צְרִיד לְחֹזֵר [ד]. וְהָד סִיפָא לְתַנְא קָמָא אִינְצִטְרִיד וְאֶלִיבָא דְבֵית הֵלַל [ה]:

פרק ג - משנה ז

בְּפָנִים. מִן הַחוּמָה: וְנוֹטָה לְחוּץ. לְחוּמַת יְרוּשָׁלַיִם: מִכְּנֶגֶד הַחוּמָה וּלְפָנִים כְּלָפְנִים. דְּבִין נוֹף וּבִין עֶקֶר מִכְּנֶגֶד הַחוּמָה וּלְפָנִים כְּלָפְנִים, וְאוֹכְלִין שֶׁם מַעַשְׂרָה שְׁנֵי וְלֹא פוֹדִין. וּבִין נוֹף וּבִין עֶקֶר מִכְּנֶגֶד הַחוּמָה וְלְחוּץ כְּלְחוּץ, וּפוֹדִין שֶׁם מַעַשְׂרָה שְׁנֵי וְלֹא אוֹכְלִין. וְהֵינּוּ דַתְנֵן בְּמַסְכַּת מַעֲשָׁרוֹת פֶּרֶק ג' וּבִירוּשָׁלַיִם הוֹלֵךְ אַחַר הַנוֹף [ו], כְּלוּמַר אִף אַחַר הַנוֹף: בְּתֵי הַבָּדִים. שְׁעוֹצָרִים בְּהֵם שְׁמוֹן, וּרְגִילִים הֵיוּ לַעֲשׂוֹת בְּתֵים הֵלְלוּ בְּחוּמַת הַמְּדִינָה: שְׁפַתְחִיָּהּ לְפָנִים. מִחוּמַת יְרוּשָׁלַיִם וְחָלְלָן חוּץ לְחוּמַת יְרוּשָׁלַיִם: מִכְּנֶגֶד הַחוּמָה וּלְפָנִים כְּלָפְנִים. וְאוֹכְלִים שֶׁם מַעַשְׂרָה שְׁנֵי וְקִדְשִׁים קְלִים [ז], וְאִין פוֹדִין שֶׁם מַעַשְׂרָה שְׁנֵי: מִכְּנֶגֶד הַחוּמָה וְלְחוּץ כְּלְחוּץ. וְאִין אוֹכְלִים שֶׁם מַעַשְׂרָה שְׁנֵי וְקִדְשִׁים, וּפוֹדִים שֶׁם מַעַשְׂרָה שְׁנֵי:

הַלְשָׁכוֹת בְּנוֹיִת בְּקֹדֶשׁ. בְּעֶזְרָה: וּפְתוּחוֹת לַחֹל. לְהַר הַבַּיִת: וַגְּגוּתֵיהֶן קֹדֶשׁ. וְהוּא שְׁהִיּוּ גְגוּתֵיהֶן שְׁוֹת לְקַרְקַע הָעֶזְרָה, כְּגוֹן שְׁהִיְתָה הַלְשָׁכָה בְּשִׁפּוּעַ הָהָר. שְׂאֵם אֵין גְּגוּתֵיהֶן שְׁוֹת לְקַרְקַע הָעֶזְרָה, קִימָא לֹן דְּעֵלְיוֹת וַגְּגוּת לֹא נִתְקַדְּשׁוּ: **תוֹכֵן קֹדֶשׁ**. לְשַׁחֲיִטַּת קֹדְשִׁים קָלִים, וְלֹא־כִילַת קֹדְשֵׁי קֹדְשִׁים, וְלִהְתַּחֲיֵב עֲלֵיהֶן מְשׁוּם טְמֵאָה [י]:

בְּאֵב הַטְּמֵאָה. שְׂרָץ וְנִבְלָה וְכִיּוּצָא בְּהֵן: **בּוֹלֵד הַטְּמֵאָה**. הָאִי וְלֹד הַטְּמֵאָה דִּתְנִן בְּמִתְנִיתִין לָאוּ וְלֹד הַטְּמֵאָה שְׁנַגַּע בְּאֵב הַטְּמֵאָה, שֶׁהוּא טְמֵא מִדְּאֹרֵיתָא, אֶלָּא בּוֹלֵד הַטְּמֵאָה דְּרַבְּנָן, כְּגוֹן שְׁנַגַּע בְּכֻלִּים שְׁנִטְמָאוּ בְּמִשְׁקִין: **יִפְדָּה**. דְּמַעְשֵׁר שְׁנִי שְׁנִטְמָא פּוֹדִין אוֹתוֹ אֶפְלוּ בִירוּשָׁלַיִם, דְּכִתִּיב (דְּבָרִים יד) כִּי לֹא תוּכַל שְׂאֵתוֹ, וְאֵין שְׂאֵת אֶלָּא אֲכִילָה, כְּדִכְתִּיב (בְּרֵאשִׁית מג) וַיִּשָּׂא מִשְׂאֵת מֵאֵת פְּנֵיו אֲלֵהֶם: **וַיֹּאכַל הַכֹּל בְּפָנָיו**. שְׂלֵא יֵאמְרוּ רַאִינוּ מַעְשֵׁר שְׁנִי שְׁנַכְנַס לִירוּשָׁלַיִם וַיִּצָּא, מִפְּנֵי שֵׁישׁ קוֹל לְמַעְשֵׁר הַיּוֹצֵא. אֲבָל אֵין לְחוּשׁ כְּשִׁפּוּדִים אוֹתוֹ שְׂמָא יֵאמְרוּ רַאִינוּ מַעְשֵׁר שְׁנִי שְׁנַפְדָּה בִירוּשָׁלַיִם, שְׂאֵין קוֹל לְפָדוּי: **חוּץ מִשְׁנִטְמָא בְּאֵב הַטְּמֵאָה בְּחוּץ**. שְׂפִינֹן שְׁנַכְנַס כְּשֶׁהוּא טְמֵא אֵין הִמְחָצָה קוֹלְטוֹ: **חוּץ מִשְׁנִטְמָא בּוֹלֵד הַטְּמֵאָה בְּפָנָיו**. אֲבָל נִטְמָא בּוֹלֵד הַטְּמֵאָה בְּחוּץ, אִף עַל פִּי שְׁבוֹלֵד הַטְּמֵאָה שֶׁל דְּבָרֵיהֶם נִטְמָא וּמִן הַתּוֹרָה טְהוֹר הוּא, יֹאכַל בְּחוּץ. וּבִירוּשָׁלַיִם מוֹקִי לֵה כְּגוֹן שְׁהַכְּנִיסוּ עַל מְנַת שְׂלֵא יִקְלְטוּהוּ מִחֲצוֹת, אֲבָל אִם לֹא הִתְנָה, הוּאִיל וְנַכְנַס וְהָרִי הוּא טְהוֹר דְּאֹרֵיתָא, יֹאכַל בְּפָנָיו:

הַלְקוּחַ בְּכֶסֶף מַעְשֵׁר שְׁנִי. פְּרוֹת שְׁנַקְנוּ מִדְּמֵי מַעְשֵׁר שְׁנִי: **יִקְבֵּר**. הוּאִיל וְנִגְמְרָה מִצְּוֹתוֹ וְקִנְהַ פְּרוֹת מִמְּעוֹת מַעְשֵׁר שְׁנִי, שׁוּב לֹא יִפְדָּה: **שְׁפֹן נִפְדָּה טְהוֹר בְּרַחוּק מְקוֹם**. שְׂמַעְשֵׁר שְׁנִי פּוֹדִין אוֹתוֹ כְּשֶׁהוּא טְהוֹר חוּץ לִירוּשָׁלַיִם, כְּדִכְתִּיב (דְּבָרִים יד) וְכִי יִרְחַק מִמֶּדֶּ הַמְּקוֹם וְגוֹי. אֲבָל הַלְקוּחַ בְּכֶסֶף מַעְשֵׁר אֵינוֹ נִפְדָּה חוּץ לִירוּשָׁלַיִם כְּשֶׁהוּא טְהוֹר, דִּתְנִן לְעִיל בְּפָרֶק

קמא מיזיד יעלו ויאכלו במקום. ואין הלכה כרבי יהודה:

פרק ג - משנה יא

על ידי עורו. עם עורו: **רבי שמעון אומר יפדה.** ובהא קמיפלגי, דתנא קמא סבר אין פודין את הקדשים להאכילן לבלבים, ורבי שמעון סבר פודין את הקדשים להאכילן לבלבים. ואין הלכה כרבי שמעון: **לקחו חי ושחטו ונטמא יפדה.** הכא לא פליג רבי יהודה כדפליג לעיל בפרות הלקוחים בכסף מעשר ונטמאו, דכיין דלקחו חי אין לו רחוק מקום, לפי שיש יכול להוליכו בכל מקום שירצה, הלכך הוי כמעשר שני עצמו, ונפדה כשנטמא כדרך שנפדה מעשר שני כשנטמא: **רבי יוסי אומר יקבר.** דמחמיר טפי מרבי יהודה, וסבר דאף על פי שקנאו חי דינו בפרות הלקוחים בכסף מעשר: **לקחו שחוט ונטמא הרי הוא כפרות.** וכי היכי דאפליגו תנא קמא ורבי יהודה לעיל בפרות הלקוחים בכסף מעשר, הכי נמי אפליגו בהא:

פרק ג - משנה יב

המשאיל קנקנים למעשר שני. מי שמשאיל קנקניו להכניס בהן יין שקרא לו כפר שם מעשר שני: **אף על פי שגפן.** שסתם פיהו במגופה אחר שמלאו: **לא קנה מעשר.** לא נתפס הקנקן בקדשת מעשר: **זלף לתוכן סתם.** שהכניס לתוכן יין של טבל קדם שקרא לו שם מעשר: **עד שלא גפן.** אם קרא לו שם מעשר קדם שסתמן במגופה **[יב]**: **אם משגפן.** אם לאחר שסתמן במגופה קרא שם מעשר: **קנה מעשר.** נתפס הקנקן בקדשת מעשר, וטעון חלול כמו היין, אם בא לחללו על הכסף: **עולות באחד ומאה.** בשל תרומה אגרי, אם נתערב קנקן של תרומה במאה קנקנים של חליו, ולא היה פיהו סתום במגופה, חשבניו להו כאלו כלין מערבות זו בזו, ועולות באחד ומאה כדן תרומה שנתערבה בחליו: **משגפן מקדשות בכל שהו.** ואפלו אחד באלף אינן עולות, וימכרו כלין לפהו בדמי תרומה, חוץ מאחת שבהו שנוטלה הפהו בלא דמים: **עד שלא גפן תורם מאחת על הכל.** דחשיב מקור:

מפתח ומערה לגת. אם בא לתרם מאחת על הכל אחר שגפן, צריך לערוטן לגת: ואינו צריך לערות. דסגי להו בפתיחה כדמעקרא: במה דברים אמורים. דאם לאחר שגפן קרא שם, קנה מעשר את הקנקנים: במקום שדרך למכר סתומות. דבכי האי גונא בירושלים הקנקן טפלה לין, כדתנן לעיל בפרק קמא [יג], הלכך בגבולין נמי קנה מעשר: אבל במקום שדרך למכר פתוחות לא יצא הקנקן לחליו. בירושלים, הלכך [בגבולין] נמי לא קנה מעשר: אבל אם רצה להחמיר על עצמו למכר במדה. הקונה יין ממעות מעשר שני בירושלים, וכשבא המוכר למכר רצה לדקדק על עצמו ואמר כך וכך יין במדה אני מוכר לך בכך וכך מעות: יצא קנקן לחליו. ואפלו הקנקנים סתומות [יד]: הכי גרסינן רבי שמעון אומר אף האומר לחברו יין זה אני מוכר לך חוץ מקנקנים יצא קנקן לחליו. ובירושלמי מפרש לה דרבי שמעון קאי אהא דתנא לעיל דאם משגפן קרא שם מעשר קנה מעשר. ואשמעינן רבי שמעון דוקא שקרא שם מעשר לכל היין שבקנקן, אבל אם אמר כל היין מעשר חוץ מרביעית, אף על פי שכשבא למדד לחברו אותו רביעית, אומר לו יין זה אני מוכר לך חוץ מן הקנקן שאני רוצה לשיר בשביל מעשר שבתוכה, אפלו הכי לא נעשית הקנקן טפלה למעשר, ויצא קנקן לחליו ולא קנה מעשר:

המוליד. דוקא עבר והוליד, דלכתחלה אסור להוליכו ממקום למקום, אלא פודהו במקומו או מעלהו לירושלים: כשער מקומו. כשער המקום שהוא בשעת פדיון, בין לקלא בין לחמרא: השבח לשני. מה ששוין בעיר יותר, הרוח של מעשר שני. ומה שהוציא להביאן מן השדה לעיר ישלם מביתו:

פרק ד - משנה ב

פּוֹדִין מֵעֵשֶׂר שְׁנֵי. יְכוּל לְפָדוֹת אִם יִרְצֶה כְּשֶׁעַר הַזּוֹל, כְּדַמְפָּרֵשׁ וְאַזְיֵל:
כְּמוֹת שֶׁחֲנוּנֵי לֹקַח. שֶׁהוּא לֹקַח בְּזוֹל כְּדִי לְהִשְׁתַּכַּר: לֹא כְמוֹת שֶׁהוּא
מוֹכֵר. שֶׁהוּא מוֹכֵר בְּיֹתֵר מִמָּה שֶׁקָּנָה: כְּמוֹת שֶׁשְׁלַחְנֵי פּוֹרֵט. הַבָּא
לְחַלֵּל פְּרוּטוֹת שֶׁל מֵעֵשֶׂר עַל סֵלַע, מִחֻשָּׁב הַסֵּלַע בְּפְרוּטוֹת הַרְבֵּה, כְּשֶׁלַּחְנֵי
הַזֶּה כְּשֶׁבָּא לְקַח פְּרוּטוֹת מִבְּנֵי אָדָם וְלָתֵת לָהֶם סֵלַע, שֶׁהוּא לֹקַח פְּרוּטוֹת
הַרְבֵּה: וְלֹא כְמוֹת שֶׁהוּא מְצַרֵּף. כְּשֶׁמְצַרֵּף הַשְּׁלַחְנֵי פְּרוּטוֹת לָתֵת לְבְנֵי אָדָם
בְּחִלּוֹף הַסֵּלַע, נוֹתֵן לָהֶם פָּחוֹת: אֲכִסְרָה. בְּלֹא מִדָּה וּבְלֹא מִשְׁקָל, אֲלֵא
כְּמָה אֲתֵה נוֹתֵן בְּכָרִי זֶה אוֹ בְּמֵלֵא חֲפָנִים הַלְלוּ: עַל פִּי אֶחָד. בְּשׁוֹמֵת לֹקַח
אֶחָד [ג]: עַל פִּי שְׁלֹשָׁה. שְׁמַאִים בְּקִיּוֹן, וְאַפְלוֹ אֶחָד מֵהֵן עוֹבֵד כּוֹכָבִים,
וְאַפְלוֹ אֶחָד מֵהֵן בְּעָלִים: קָרַם. הַתְּחִיל לְהַחְמִיץ, וְגִרְסָא אַחֲרַת שְׁקִסָּס.
וְדַגְמָתוֹ בְּבָבָא בִּתְרָא [דף צג:]: מְקַבֵּל עָלָיו עֵשֶׂר קוֹסָסוֹת לְמֵאָה [ד]:

פרק ד - משנה ג

מִפְּנֵי שֶׁהוּא מוֹסִיף חֲמֵשׁ. כְּדַכְתִּיב (ויקרא כז) וְאִם גָּאֵל יִגְאֵל אִישׁ מִמֵּעֵשֶׂרוֹ,
עַל שְׁלוֹ מוֹסִיף חֲמֵשׁ וְלֹא עַל שֶׁל חֲבֵרוֹ: בְּסֵלַע וְאַסֵּר. הָאֵסֵר הוּא אֶחָד
מִשְׁשָׁה וְתִשְׁעִים בְּסֵלַע: מִפְּנֵי שֶׁהוּא מוֹסִיף עַל הַקָּרוֹן. וְתוֹסֶפֶת כָּל שֶׁהוּא
דְּקָרוֹן עֲדִיפָא, מִפְּנֵי שֶׁעַל הַחֲמֵשׁ יְכוּל לְהַעֲרִים כְּדִתְנִן לְקָמוֹן [ו]: וּבֵין שְׁנֵתָן
לוֹ בְּמִתְנָה. הַטָּבֵל, קָדָם שֶׁהִפְרִישׁוּ [ז] מִמֶּנּוּ מֵעֵשֶׂר נִתֵּן לוֹ בְּמִתְנָה. דְּאֵלוֹ
מֵעֵשֶׂר שְׁנֵי לְאַחַר שֶׁהִפְרִישׁ, קִימָא לוֹ כְּמֵאֵן דְּאָמַר מִמּוֹן גְּבוּהָ הוּא וְאֵינוֹ נִתֵּן
בְּמִתְנָה:

פרק ד - משנה ד

לְעַבְדוֹ וּלְשִׁפְחָתוֹ הָעֵבְרִים. שְׂאִין גּוֹפֵן קְנוּי: וּפְדָה לָךְ. בְּהֵן מֵעֵשֶׂר שְׁנֵי
לְעַצְמָךְ: מִפְּנֵי שֶׁיָּדוֹן כְּיָדוֹ. דְּמָה שֶׁקָּנָה עֶבֶד קָנָה רַבּוֹ. וּבְנֵו קָטָן נִמְיֵ זְכִיָּתוֹ
לְאָבִיו, דְּמַצִּיאת קָטָן לְאָבִיו:

פרק ד - משנה ה

הִיָּה עוֹמֵד בַּגֶּרֶן. וְרוֹצֶה לְהַעֲרִים וּלְפָדוֹת מֵעֶשֶׂר שְׁנֵי בְּלֵא חֲמֵשׁ: וְאִין בְּיָדוֹ מַעוֹת. כְּדֵי שְׂיִתְנֶם לְחִבְרוֹ, שְׂיִפְדֶּה בְּהֵן הַמַּעֲשֵׂר בְּלֵא חֲמֵשׁ [י]: הִרִי הַפְּרוֹת הָאֵלוֹ נְתוּנִים לָךְ בְּמַתָּנָה. וְדוֹקָא שְׁנַתְּן אוֹתָם לוֹ בְּטַבְּלָן קָדָם שְׂיִפְרִישׁ מֵעֶשֶׂר שְׁנֵי, כְּדַפְרְשִׁינוּ לְעִיל:

פרק ד - משנה ו

מִשָּׁךְ מִמֶּנּוּ מֵעֶשֶׂר בְּסֻלַּע. הַמּוֹכֵר מֵעֶשֶׂר שְׁנֵי, כְּדֵי שְׂיִתְחַלֵּל עַל דְּמֵי הַמְּכִירָה וְיִהְיוּ הַמַּעוֹת נִתְּפָסִים בְּקִדְשֵׁת מֵעֶשֶׂר, דְּבָכִי הָאִי גִּוְנָא שְׂרִי לְמַכְרוֹ. וְהָא דְתַנּוּ בַּפֶּרֶק קָמָא אִין מוֹכְרִין אוֹתוֹ, הֵינּוּ לְהוֹלִיכוֹ לִירוּשָׁלַיִם, וְלֹא שְׂיִהְיוּ הַמַּעוֹת נִתְּפָסִים בְּקִדְשֵׁת מֵעֶשֶׂר. וְכִשְׂמִשָּׁךְ הַמַּעֲשֵׂר לְקִנּוּתוֹ הִיָּה שְׁוֵה סֻלַּע וְלֹא הַסְּפִיק לִתְּן הַדָּמִים עַד שְׁעֵמֵד בְּשִׁתִּים, שְׁהַמַּעֲשֵׂר לֹא יֵצֵא לְחֻלִּין עַד שְׂיִתְּן דְּמֵיו לַמּוֹכֵר: נוֹתֵן לוֹ סֻלַּע. לְפִי שְׂקָנָאוּ בְּמִשְׂיכָה [יג], וּמְרוּיַח הַלּוֹקַח סֻלַּע שְׁנַתִּיקָר. וְצָרִיךְ לְפָדוֹתוֹ כְּשַׁעֲרָ שֶׁל עֶכְשָׁיו בְּשִׁתֵּי סֻלַּעִים, שְׁהַמַּעֲשֵׂר לֹא יֵצֵא לְחֻלִּין עַד שְׂיִתְּן דְּמֵיו לַמּוֹכֵר. וְהַסֻּלַּע אֶחָד שֶׁל מֵעֶשֶׂר שְׁנֵי שְׁלוֹ וְאוֹכְלוֹ בִירוּשָׁלַיִם: עַד שְׁעֵמֵד בְּסֻלַּע. וְצָרִיךְ לִתְּן לַמּוֹכֵר שְׁנֵי סֻלַּעִים, שְׂקָנָאוּ בְּמִשְׂיכָה, וְהוּא נִפְדֶּה בְּסֻלַּע אֶחָד כְּשַׁעֲרָ שֶׁל עֶכְשָׁיו. הַלְּכָךְ נוֹתֵן לוֹ דְּמֵי סֻלַּע מִדְּמֵי חֻלִּין שְׁלוֹ, וְבוֹ נִפְדֶּה הַמַּעֲשֵׂר, וְהַסֻּלַּע הַשְּׁנֵי נוֹתֵן לוֹ מִדְּמֵי מֵעֶשֶׂר שְׁנֵי שְׁלוֹ. וְאִין זֶה כְּפוֹרַע חוֹבּוֹ מִמַּעֲשֵׂר שְׁנֵי, לְפִי שְׂבַתְחַלַּת הַמְּקַח הִיָּה עוֹמֵד לְכָךְ, שְׂיֵאכַל הַמּוֹכֵר שְׁתֵּי סֻלַּעִים בִירוּשָׁלַיִם אִם לֹא הוּזַל [יד]: אִם הִיָּה עִם הָאָרֶץ נוֹתֵן לוֹ מִדְּמֵיו. וְאִם הִיָּה הַמּוֹכֵר עִם הָאָרֶץ נוֹתֵן לוֹ שְׁנֵי הַסֻּלַּעִים מִדְּמֵי הַחֻלִּין שְׁלוֹ, לְפִי שְׂאִין מוֹסְרִין דְּמֵי מֵעֶשֶׂר לְעַם הָאָרֶץ. וְאִית דְּגָרְסֵי מִדְּמָאִי, אִם יֵשׁ לוֹ דְּמֵי מֵעֶשֶׂר שֶׁל דְּמָאִי נוֹתֵן לוֹ סֻלַּע אֶחָד מֵאוֹתָן דְּמֵים, דְּמוֹסְרִין דְּמֵי דְּמָאִי לְעַם הָאָרֶץ:

פרק ז - משנה ז

וְלֹא קָרָא שֵׁם. לֹא אָמַר זֶה פְּדִיוֹן מֵעֶשֶׂר שְׁנֵי: צָרִיךְ לְפָרֵשׁ. וְלוֹמַר זֶה

פְּדִיוֹנוֹ. וְהִלְכָה כְּרַבֵּי יוֹסִי: **וְלֹא פִרַשׁ**. לֹא אָמַר הָרִי זֶה גִטָּךְ אוֹ הָרִי אֶת־מִקְדָּשְׁתָּ: **רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר דִּין**. כִּינּוּן שֶׁעֶסּוּקִים בְּאוֹתוֹ עֲנִין [טו] וּמִתּוֹךְ אוֹתוֹן הַדְּבָרִים עָמַד וְגֵרַשׁ אוֹ קָדַשׁ אֵין צָרִיךְ לְפָרֵשׁ. וְהִלְכָה כְּרַבֵּי יוֹסִי:

פרק ד - משנה ח

הַמְנִיחַ אֶסֶר. לְהִיּוֹת מְחַלֵּל עָלָיו פְּרוֹת מֵעֶשֶׂר שָׁנִי. וְכִבֵּר חֵלֶל: **וְאָכַל עָלָיו עַד חֲצִיו וְהִלֵּךְ לְמָקוֹם אַחֵר**. וְהוֹלִיךְ הָאֶסֶר עִמּוֹ, וְשֵׁם הוּא שְׁוֹה פְּנִדְיוֹן, וּבִתְחִלָּה לֹא הָיָה יוֹצֵא אֶלָּא בְּחֲצֵי פְּנִדְיוֹן, שֶׁהַפְּנִדְיוֹן שָׁנִי אֶסֶרִין, נִמְצָא לְפִי מָה שֶׁהוּא יוֹצֵא עִכְשָׁיו שֶׁנִּשְׁאַר בּוֹ אֶסֶר שֶׁל חֲלִין, וּלְפִיכֶךָ אוֹכֵל עָלָיו עוֹד אֶסֶר: **אוֹכֵל עָלָיו עוֹד פֶּלֶג**. חֲצִי אֶסֶר, וְלֹא אֶמְרִינָן כִּינּוּן שֶׁאֵינּוּ שְׁוֹה אֶלָּא אֶסֶר הָרִי אֶכְלוּ כֻּלּוֹ: **הַמְנִיחַ אֶסֶר שֶׁל מֵעֶשֶׂר שָׁנִי**. לְהִיּוֹת אוֹכֵל עָלָיו חֲלִין שְׁלוֹ בְּקִדְשֵׁי מֵעֶשֶׂר [יז], וְאָכַל עָלָיו עַד אֶחָד עֶשֶׂר בְּאֶסֶר, וְאֶחָד מִמָּאָה בְּאֶסֶר, יֹצֵא כָּל הָאֶסֶר לְחֲלִין. פְּרוּשׁ אִם הָיָה אוֹתוֹ אֶסֶר מִמְעוֹת מֵעֶשֶׂר שָׁנִי שֶׁל דְּמָאֵי וְאָכַל עֶשְׂרֵה חֲלָקִים מֵאֶחָד עֶשֶׂר חֲלָקִים שָׁבוּ, כְּגוֹן שֶׁאֶחָד עֶשֶׂר רְמוּנִים שְׁוִין אֶסֶר, וְאָכַל עָלָיו עֶשְׂרֵה רְמוּנִים וְנִשְׁאַר בּוֹ עֵדִין חֶלֶק מֵאֶחָד עֶשֶׂר בְּקִדְשֵׁי מֵעֶשֶׂר, יֹצֵא כֻּלּוֹ לְחֲלִין. וְאִם הָיָה הָאֶסֶר מִמְעוֹת מֵעֶשֶׂר שָׁנִי שֶׁל וְדָאֵי וְאָכַל עָלָיו עַד שֶׁנִּשְׁאַר בּוֹ אֶחָד מִמָּאָה, כְּגוֹן שֶׁמָּאָה תְּאֵנִים נִמְכָּרִים בְּאֶסֶר, וְאָכַל עָלָיו תְּשָׁעִים וְתִשְׁעָה, יֹצֵא כֻּלּוֹ לְחֲלִין: **בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים הַכֹּל עֶשְׂרֵה**. אֶחָד וְדָאֵי וְאֶחָד דְּמָאֵי, כְּשֶׁלֹּא נִשְׁאַר בְּאֶסֶר אֶלָּא עֶשְׂרִיתוֹ יֹצֵא לְחֲלִין. כְּגוֹן שֶׁהָיוּ עֶשְׂרֵה רְמוּנִים נִמְכָּרִין בְּאֶסֶר, וְאָכַל עָלָיו תְּשָׁעָה, יֹצֵא לְחֲלִין. וְאִם נִשְׁאַר בּוֹ יוֹתֵר, כְּגוֹן שֶׁלֹּא אָכַל אֶלָּא שְׁמֹנֶה, צָרִיךְ לְאָכַל כְּנִגְדּוֹ: **וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים בּוֹדָאֵי אֶחָד עֶשֶׂר וּבְדָמָאֵי עֶשְׂרֵה**. אִם נִשְׁאַר עַל הָאֶסֶר שֶׁל וְדָאֵי אֶחָד מֵעֶשְׂרֵה חַיֵּב לְאָכַל עָלָיו עוֹד [אחַד], לְפִי שֶׁכֵּל מָה שֶׁהוּא פְּחוֹת מִשְׁוֹה פְּרוּטָה אֵין חוֹשֵׁשִׁין לוֹ, לֹא לְעֲנִין גָּזֵל, וְלֹא לְעֲנִין נֶהְנֶה מִן הַהִקְדָּשׁ. וּפְרוּטָה הִיא אֶחָד מִשְׁמֹנֶה בְּאֶסֶר הָאֶטְלָקִי נִמְצָא עֶשְׂרִית הָאֶסֶר הוּא שְׁמֹנֶה עֶשְׂרִיּוֹת שֶׁל פְּרוּטָה דִּהְיִינוּ פְּרוּטָה פְּחוֹת חֲמֵשׁ, נִמְצָא כְּשֶׁתּוֹסִיף עָלָיו חֲמֵשׁ דִּהוּא רְבִיעַ מִלְּגוֹ הֵינּוּ חֲמֵשָׁא מִלְּבַר יִהְיֶה [בֵּין] הַכֹּל פְּרוּטָה, וּלְפִיכֶךָ חוֹשְׁשִׁים לָהּ. וְאִם יִהְיֶה פְּחוֹת מֵעֶשְׂרִיתוֹ אֵין חוֹשְׁשִׁים לוֹ, שֶׁאֶפְלוּ עִם תּוֹסַפֵּת הַחֲמֵשׁ יִהְיֶה בּוֹ פְּחוֹת מִשְׁוֹה פְּרוּטָה. וּלְפִיכֶךָ אָמְרוּ בּוֹדָאֵי אֶחָד עֶשֶׂר, וּבְדָמָאֵי עֶשְׂרֵה, לְפִי שֶׁאֵין חַיֵּבִין חֲמֵשׁ עַל הַדְּמָאֵי, וְעֶשְׂרִיתוֹ הוּא פְּחוֹת מִשְׁוֹה פְּרוּטָה, וְהִלְכָה כְּבֵית הַלֵּל:

פרק ד - משנה ט

כָּל הַמְּעוֹת הַנִּמְצְאִים. בְּכֹל מְקוֹם, בֵּין בְּרֶגֶל בֵּין בְּשָׁאֵר יְמוֹת הַשָּׁנָה. וּבִירוּשָׁלַיִם בְּשָׁאֵר יְמוֹת הַשָּׁנָה חוּץ מִיְמוֹת הַרְגֵּל: **הָרִי אֱלוֹ חֲלִין**. וְאִין חוֹשְׁשִׁין לָהֶם שְׂמָא מְעוֹת שֶׁל מַעְשֵׁר שְׁנֵי הֵם: **אֶפְלוּ דִינָר זָהָב עִם הַכֶּסֶף וְעִם הַמְּעוֹת**. שְׂאִין דְּרָדָּ לְעַרְבֹן יַחַד, וְאִיכָּא לְמִימַר הִלְלוּ מְעוֹת שֶׁל מַעְשֵׁר שְׁנֵי, שְׂרָגִילִין לְחַלֵּל הַמַּעְשֵׁר עַל דִּינָרֵי זָהָב, וְהַנְּשָׂאֵר שְׂאִינוּ מַגִּיעַ לְדִינָר זָהָב מְחַלְלוּ עַל הַכֶּסֶף, וְהַמּוֹתֵר עַל מְעוֹת שֶׁל נְחֹשֶׁת, וּמַעְרַבִין אוֹתָן יַחַד, אֶפְלוּ הָכִי לֹא חִישְׁינָן **[יט]**: **מִצָּא בְּתוֹכָן**. בְּתוֹדָּ הַפִּיס אוֹ הַצְּרוּר שֶׁהַמְּעוֹת נְתוּנִים בְּתוֹכוֹ:

פרק ד - משנה י

הוּא חֲלִין. שְׂאִין דְּרָדָּ בְּנֵי אָדָם לְהַקְדִּישׁ חֲרָסִין לְבִדָּק הַבַּיִת, וְעַל שֵׁם מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ נִכְתֵּב: **הוּא קָרְבָּן**. כְּלוּמַר הַקְדָּשׁ **[כא]**: **חֲלִין לְתוֹדָּ קָרְבָּן**. וְהַכֹּל קָרְבָּן. וְלֹא אֶפְלִיגוּ רַבָּנָן עָלֶיהָ דְּרַבִּי יְהוּדָה אֶלָּא בְּשֶׁל מַתְּכַת בְּלִבָּד, דְּבִשְׁל חֲרָס מוֹדוּ שֶׁהוּא חֲלִין וּמַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ קָרְבָּן. וְהִלְכָה פְּחֻכָּמִים:

פרק ד - משנה יא

קו"ף קָרְבָּן. הַקְדָּשׁ: **ד' דְּמַאי**. לְקוּחַ מֵעַם הָאָרֶץ: **בְּשַׁעַת הַסַּכְּנָה**. שְׁגָזְרוּ שְׁלֹא לְקַיֵּם הַמְּצוֹת: **שְׁמוֹת בְּנֵי אָדָם הֵן**. אוֹתִיּוֹת שֶׁל רֵאשֵׁי שִׁמּוֹת, קו"ף קָהַת, ד' דְּנִיָּאל, ט' טוֹבִיָּה. וְהַכֹּל חֲלִין: **אֲשַׁתְּקַד הֵיתָה מְלֵאָה פְרוֹת תְּרוּמָה וּפְנָה**. וְרַבָּנָן סְבָרִי אִם אֵיתָא דְּפָנָה לְתְּרוּמָה מְגָרַר הָיָה גְרִיר לָהּ וְלֹא הָיָה מְנִיחַ שֵׁם תְּרוּמָה כְּתוּב שֵׁם. וְאִין הִלְכָה כְּרַבִּי יוֹסִי:

פרק ד - משנה יב

הָרִי אֱלוֹ חֲלִין. מַה שֶּׁמִּצָּא הוּי חֲלִין, שְׂאֵנִי אוֹמֵר מַעְשֵׁר שְׁנֵי נָטַל: **הָיָה שֵׁם**

מָנָה. אָמַר לוֹ אָבִיו הֲרִי שָׁם מָנָה שֶׁל מַעֲשֵׂר שְׁנִי וּמִצָּא מֵאֲתִים, מָנָה מַעֲשֵׂר וּמָנָה חֲלִין. וְלֹא אָמְרִינוּ הַמָּנָה שֶׁל מַעֲשֵׂר נֶטֶל וְאֵלּוּ אַחֲרַיִם הֵן: **מֵאֲתִים וּמִצָּא מָנָה**. אָמַר לוֹ אָבִיו הֲרִי שָׁם מֵאֲתִים וּמִצָּא מָנָה, הַמָּנָה שֶׁמִּצָּא מַעֲשֵׂר:

ה

פרק

א

משנה

-

ה

פרק

כָּרֶם רְבָעִי מְצִינִין אוֹתוֹ. בּוֹנִים אֶצְלוֹ צִיּוֹן וְסִימָן, שְׂיַכִּירוּ שֶׁהוּא כָּרֶם רְבָעִי וְטַעוּן פְּדִיוֹן: **בְּקוֹזְזוֹת**. גְּבִשׁוּשִׁית וְרִגְבֵי אֲדָמָה. סִימְנָא כְּאֲדָמָה, מָה אֲדָמָה דְּאִיכָא הִנָּאָה מָנָה שֶׁהִיא עוֹשֶׂה פְרוֹת, אִף הִיא נְמִי כִּי מִפְּרָקֵי שְׂרִי לְאֲתֵהֲנוּיִי מְנִיָּה: **וְשֶׁל עֵרְלָה בְּחֶרְסִית**. בְּאֲדָמָה שְׁעוֹשִׂים מִמֶּנּוּ כְּלֵי חֶרֶס. סִימְנָא כְּחֶרְסִית זֶה דְּלִית בָּהּ הִנָּאָה דְּכִשְׁזוֹרְעִים בָּהּ אֵינָה מוֹצִיאָה כְּדִי נְפִילָה **[ב]**, אִף זֶה אֵין בָּהּ הִנָּאָה: **וְשֶׁל קְבֵרוֹת**. שֶׁלֹּא יִכְנֹס שָׁם כֶּהֵן וְנִזְיֹר: **בְּסִיד**. סִימְנָא שֶׁהִסִּיד לָבֶן כְּעֶצְמוֹת: **וּמִמַּחָה וְשׁוֹפֵד**. מִמַּחָה אֵת הַסִּיד בְּמִים כְּדִי שְׂיִתְלַבֵּן יוֹתֵר, וְשׁוֹפֵד עַל הַקֶּבֶר: **בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים**. דְּעִבְדֵי הַכָּרָא לְכָרֶם רְבָעִי וְלַעֲרָלָה: **בְּשַׁבִּיעִית**. שֶׁהַכֹּל הַפֶּקֶר וְנוֹטְלִים בְּהִתֵּר. אֲבָל בְּשָׂר שְׁנֵי שָׁבוּעַ שְׁבָאִים לְגֹזֵל, הַלְעִיטָהוּ לְרִשָּׁע וְיָמוֹת וְיִקְחוּם לֶאֱכֹל בְּאֶסוּר: **וְהַצְנוּעִים**. הַמְדַקְדְּקִים עַל עֲצָמָם, כְּשֶׁהִיָּה לָהֶם כָּרֶם רְבָעִי בְּשַׁבִּיעִית הֵיוּ מְנִיחִין הַמַּעוֹת קֹדֶם לְקִיטָה **[ג]**, וְאוֹמְרִים כֹּל הַנִּלְקָט לְכִשְׂיֵהָה נִלְקָט יְהֵא מְחַלֵּל עַל זֶה:

ב

משנה

-

ה

פרק

כָּרֶם רְבָעִי. יֵשׁ לוֹ דִין מַעֲשֵׂר שְׁנִי, וְצָרִיךְ לְהַעֲלוֹת הַפְּרוֹת לִירוּשָׁלַיִם וּלְאֶכְלוֹן שָׁם, הֵם אוֹ פְּדִיוֹנָם, וְתִקְנוּ חֲכָמִים שֶׁמִּהֲלֵךְ יוֹם **[אחד]** כָּל סְבִיבוֹת יְרוּשָׁלַיִם יַעֲלוּ הַפְּרוֹת **[עצמם]** לִירוּשָׁלַיִם, כְּדִי לַעֲטֹר שׁוּקֵי יְרוּשָׁלַיִם בְּפְרוֹת, מִתּוֹךְ שִׂיאֲכַל כָּל אֲדָם נֶטֶע רְבָעִי **[ד]** שֶׁלוֹ יִתְמַלֵּא הַשׁוּק שָׂר פְּרוֹת: **שִׂיָּה נִפְדָּה**

סִמוּךְ לְחֹמֶה. אֶפְלוּ כָּרֶם הַסְּמוּךְ לְחֹמֶה : שְׂאִימְתֵי שְׂיָרְצוּ. אִם יִתְמַעְטוּ הַפְּרוֹת **[ה]** : מִשְׁחָרֵב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הִיָּה הַתְּנַאי. לֹא לָפִי שָׂרְבוּ הַפְּרוֹת כְּדַאֲמַרְתָּ, אֲלֵא מִשְׁחָרֵב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְהִיָּתָה יְרוּשָׁלַיִם בְּיַד הָאוֹיְבִים וְלֹא הָיוּ חוֹשְׁשִׁין לְעֵטֶר שׁוּקֵי יְרוּשָׁלַיִם בְּפְרוֹת :

פרק ה - משנה ג

אֵין לוֹ חֲמֵשׁ. אֵין הַבְּעָלִים צָרִיכִין לְהוֹסִיף חֲמֵשׁ כְּשִׁפּוּדִים אוֹתוֹ : וְאֵין לוֹ בְּעוֹר. בְּשִׁנְהַ שְׁלִישִׁית וְשִׁשִּׁית [נסח אחר : רביעית ושביעית] שֶׁהַמַּעֲשָׂרוֹת מִתְּבַעְרִין, דְּחֲמֵשׁ וּבְעוֹר לֹא נֶאֱמָרוּ בְּכָרֶם רְבָעִי אֲלֵא בְּמַעֲשֵׂר. וּמִיָּהוּ מוֹדוֹ בֵּית שְׁמַאי דִּפְדִּיּוֹן מִיָּהָא אֵית לֵיהּ, וְאָף עַל גַּב דְּלֵא נֶאֱמַר פְּדִיּוֹן בְּמִקְרָא בְּכָרֶם רְבָעִי, דִּילְפִי לֵיהּ מִדְּכֻתִּיב (עִיקְרָא יֵט) קִדְּשׁ הַלְּוִלִים, קָרִי בֵּיהּ חֲלוּלִים, אַחֲלִיָּה וְהָדָר אַחֲלִיָּה : וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים יֵשׁ לוֹ. דִּילְפִי קִדְּשׁ קִדְּשׁ מְמַעֲשֵׂר, לְתַן לוֹ כָּל דִּין מַעֲשֵׂר : יֵשׁ לוֹ פֶּרֶט וְיֵשׁ לוֹ עוֹלָלוֹת. דְּסַבְּרֵי מְמוֹן בְּעָלִים הוּא וְלֹא מְמוֹן גְּבוּהַ, הַלְּכָד חֵיב בְּפֶרֶט וּבְעוֹלָלוֹת כְּכֹל כָּרֶם דְּעֵלְמָא. וְהָעֲנִיִּים שְׁמַלְקָטִים הַפֶּרֶט וְעוֹלָלוֹת מִכָּרֶם רְבָעִי, פּוֹדִין לְעֶצְמוֹן וְאוֹכְלִין הַפְּדִיּוֹן בִּירוּשָׁלַיִם : וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים כְּלוֹ לָגַת. דְּסַבְּרֵי מְמוֹן גְּבוּהַ הוּא כְּמוֹ מַעֲשֵׂר, הַלְּכָד אֵין לוֹ פֶּרֶט וְעוֹלָלוֹת, אֲלֵא דוֹרְכִים אוֹתוֹ כְּלוֹ כְּאַחַת, וּמַעְלָה וְאוֹכֵל בִּירוּשָׁלַיִם, אוֹ פּוֹדְהוּ וּמַעְלָה הַדְּמִים לִירוּשָׁלַיִם :

פרק ה - משנה ד

מְנִיחַ אֶת הַסֵּל עַל פִּי שְׁלֹשָׁה. בְּקִיָּאִין בְּשׁוּמָא, דְּסַתָּם נֻטַּע רְבָעִי אֵין דְּמִיּוֹ יְדוּעִים לָפִי שְׁצָרִיךְ לְחַשֵּׁב הִצְיָאוֹת כְּדַתְנִן הָכָא **[ו]** : לְפָדוֹת בְּסַלְעַ. כְּלוּמַר לְקַח בְּסַלְעַ בְּמַחְבֵּר לְקַרְקַע : עַל מְנַת לְהוֹצִיא יְצִיאוֹת מִבֵּיתוֹ. שְׂכַר פְּעֻלַּת הַכָּרֶם מַשְׁעָה שְׁנִקְרָא פְּרִי, כְּגוֹן שְׂכַר שְׁמִירָה וְעֵדוֹר : וּמְנִיחַ אֶת הַמַּעוֹת. לָפִי הַשׁוּמָא, לְאַחַר שְׁשִׁמוֹ כָּד וְכָד סָלִים בְּסַלְעַ :

פרק ה - משנה ה

וּבְשִׁבְעֵיטָה. שָׂאִין שְׂכָר שְׂמִירָה וְלֹא עֲבוּדַת קָרְקַע, פּוֹדָהוּ בְשׂוּיָו: **אִם הָיָה הַכֹּל מִפְּקוּדָה.** אִם הִפְקִירוּ הַבְּעָלִים נֹטַע רְבַעֵי שְׁלֹהֶם, אִין הַזֹּכֶה בּוֹ מִנְכָּה אֶלָּא שְׂכָר לְקִיטָה, וּמַעְלָה הַפְּרוֹת לִירוּשָׁלַיִם אוֹ פּוֹדָה וּמַעְלָה הַדְּמִים. וְלֹא אֶמְרִינּוּ כִּינּוֹן דְּמַהֲפָקְרָא קָא זָכִי אִין דִּין רְבַעֵי נוֹהֵג בּוֹ. וּבְשִׁבְעֵיטָה אִינוּ מִנְכָּה שְׂכָר לְקִיטָה, שְׁכָל אָדָם מְלַקֵּט לְעַצְמוֹ **[ז]**: **מוֹסִיף עָלָיו חֶמֶשׁ.** סֵתָם מִתְנִיתִין כְּבִית הַלֵּל דִּילְפִי קֹדֶשׁ קֹדֶשׁ מִמַּעֲשֵׁר: **וּבִין שְׁנֵתָן לוֹ בְּמִתְנָה.** כְּשֶׁהוּא סְמֵדָר, דְּאֵלוֹ לְאַחַר שְׁנַגְמַר בְּשׂוּלוֹ הָא סְבָרִי בֵּית הַלֵּל דְּמִמּוֹן גְּבוּהָ הוּא כְּמַעֲשֵׁר וְאִין יְכוּלִים לְתַן אוֹתוֹ בְּמִתְנָה **[ח]**:

פרק ה - משנה ו

עֶרֶב יוֹם טוֹב הָרֵאשׁוֹן שֶׁל פֶּסַח וְכוּ'. דְּכָתִיב (דְּבָרִים יד) מְקַצֶּה שְׁלֹשׁ שָׁנִים תּוֹצִיא אֶת כָּל מַעֲשֵׂר תְּבוּאָתְךָ, וְנֹאמַר לְהֵלֵךְ (שָׁם לא) מִקֶּץ שִׁבְעַת שָׁנִים בְּמוֹעֵד שְׁנַת הַשְּׁמִטָּה בְּחַג הַסִּכּוֹת, מֵה לְהֵלֵךְ רֶגֶל אֶף כָּאן רֶגֶל. אִי מֵה לְהֵלֵךְ חַג הַסִּכּוֹת אֶף כָּאן חַג הַסִּכּוֹת, תִּלְמוּד לּוֹמַר (שָׁם כו) כִּי תִכְלֶה לְעֵשֶׂר, רֶגֶל שְׁכָל מַעֲשָׂרוֹת כָּלִין בּוֹ, הָיִי אוֹמַר זֶה פֶּסַח, שְׂאִין פְּרוֹת שֶׁל שְׁנָה שְׁלִישִׁית נִגְמָרִים לְהִיּוֹת נִלְקָטִים כָּלִין עַד שְׁיָבֵא פֶּסַח שֶׁל שְׁנָה הַרְּבִיעִית **[ז]**, וְכֵן שֶׁל שְׁנָה שְׁשִׁית עַד שְׁיָבֵא פֶּסַח שֶׁל שְׁנָה שְׁבִיעִית: **תְּרוּמָה וּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר לְבַעָלִים.** לְכַהֲנִים, שֶׁהַתְּרוּמָה שְׁלֹהֶם: **וּמַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן לְבַעָלָיו.** לְלוֹוִים: **וּמַעֲשֵׂר עֲנִי לְבַעָלָיו.** לְעֲנִיִּים: **מִתְּבַעָרִים בְּכָל מְקוֹם.** צָרִיד לְבַעָרָם וּלְאַבְדָּם מִן הָעוֹלָם: **הַבְּכוֹרִים נִתְּנִים לְכַהֲנִים כְּתְרוּמָה.** וְאִין צָרִיד לְבַעָרָם מִן הָעוֹלָם, מִשּׁוּם דְּתְרוּמָה (קָרִינָהוּ) רַחֲמָנָא, דְּאָמַר מִן וּתְרוּמַת יְדָדְךָ אֵלָיו הַבְּכוֹרִים דְּכָתִיב בְּהוּ (דְּבָרִים כו) וְלָקַח הַכֹּהֵן הַטָּהוֹר הַטָּהוֹר מִיְדָדְךָ. וְאִין הִלְכָה כְּרַבֵּי שְׁמַעוֹן: **הַתְּבַשִּׁיל.** שְׁיֵשׁ בּוֹ מִפְּרוֹת שְׁבִיעִית **[יא]** אוֹ מַעֲשֵׂר שְׁנִי בְּשַׁעַת הַבַּעוּר: **הָרִי הוּא כְּמַבְעָר.** כִּינּוֹן דְּאִין מִמָּשׁוֹן נֶכֶר:

פרק ה - משנה ז

בְּזָמַן הַזֶּה. שְׂאִין בֵּית הַמְּקוֹדֶשׁ קָיָם: **צָרִיד לְחַלְלוֹן עַל הַכֶּסֶף.** דְּכָתִיב (שָׁם יד) וְצָרַת הַכֶּסֶף בְּיָדְךָ, הַכֶּסֶף בְּלִבָּד מֵעָלָיו **[יב]**: **אֶחָד שֶׁהוּ פֶּסֶף וְאֶחָד שֶׁהוּ**

פְּרוֹת. טְעוּנוֹת, גְּנִיזָה, וּמָה מוֹעִיל הַחֲלוּל:

פרק ה - משנה ח

מֵהָרוּ וְתִקְנוּ אֶת פְּרוֹתֵיכֶם. תְּרוּמוֹת וּמַעֲשָׂוֹת לְתֵת אוֹתָן לְרֵאשִׁי לְהוֹן, וּמַעֲשֵׂר שְׁנֵי לְהַעֲלוֹתוֹ וּלְאָכְלוֹ בִירוּשָׁלַיִם: **שְׁלֹא הִגִּיעוּ לְעוֹנֵת הַמַּעֲשָׂוֹת.** כָּל פְּרִי וּפְרִי כְמוֹ שֶׁמִּפְרֹשׁ עוֹנֵתוֹ בְּפֶרֶק קָמָא דְמַעֲשָׂוֹת: **פְּטוּרִים מִן הַבְּעוּר.** וּבְרֵאשׁוֹנָה הָיוּ אוֹמְרִים דְּקִדְּם עוֹנֵת הַמַּעֲשָׂוֹת נִמְי זְקוּק לְבַעַר. וְהִלְכָה כְּרַבִּי עַקִּיבָא:

פרק ה - משנה ט

מִי שֶׁהָיוּ פְּרוֹתָיו רְחוּקִים מִמֶּנּוּ. וּכְבֵר נִתְקַנּוּ **[יג]** וְהִגִּיעַ זְמַן הַבְּעוּר: **צְרִיף לְקָרוֹת לָהֶם שֵׁם.** לְזָכוֹת אוֹתָן לְבַעֲלִים **[יד]**, כִּהָד עֲבָדָא דְרַבִּן גַּמְלִיאֵל וְזִקְנִים: **עָשׂוּר שְׁאֵנִי עֲתִיד לְמוֹד.** מַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן שְׁאֵנִי עֲתִיד לִתֵּן מִפְּרוֹת שֵׁישׁ לִי בְּבֵית: **נָתַן לִיהוֹשֻׁעַ.** לְוִי הָיָה **[טו]**. וְתְרוּמָה גְדוּלָה לֹא נָתַן עֲתִיד מִשׁוּם דְּתְרוּמָה מִפְּרִישׁוֹן אוֹתָהּ בְּגֵרָן, **[כִּדְתַנִּיא]** שְׂאִי אֶפְשָׁר לְגֵרָן שֶׁתַּעֲקֹר אֶלָּא אִם כֵּן נִתְרַמָּה תְּרוּמָה גְדוּלָה, וּכְבֵר הַפְּרִישׁ אוֹתָהּ בְּגֵרָן: **וּמִקוֹמוֹ מִשְׁכָּר לוֹ.** וּמִקוֹם הַמַּעֲשֵׂר מִשְׁכָּר לוֹ, וְיִקְנֶה הַמַּעֲשֵׂר אֶגֶב קֶרֶק **[טז]**: **עָשׂוּר אַחֵר.** מַעֲשֵׂר עָנִי: **נָתַן לְעַקִּיבָא בֶן יוֹסֵף.** גִּבְאֵי שֶׁל עֲנִיִּים הָיָה: **עָשׂוּר שְׁאֵנִי עֲתִיד לְמוֹד.** מַעֲשֵׂר מִן הַמַּעֲשֵׂר, שְׁאֵנִי צְרִיף לִתֵּן לְכַהֵן מִן הַמַּעֲשֵׂר שֶׁנָּתַן לִי רַבִּן גַּמְלִיאֵל: **נָתַן לְאַלְעָזָר בֶּן עֲזָרְיָה.** כִּהֵן הָיָה, וְהוּא עֲשִׂירִי לְעֲזָרָא: **וְנִתְקַבְּלוּ שְׂכָר זֶה מִזֶּה.** רַבִּן גַּמְלִיאֵל קָבַל שְׂכָר מְקוֹמוֹ שֶׁל מַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן מִרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, וּשְׂכָר מְקוֹמוֹ שֶׁל מַעֲשֵׂר עָנִי מִרַבִּי עַקִּיבָא. וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ קָבַל שְׂכָר מְקוֹם מַעֲשֵׂר מִן הַמַּעֲשֵׂר מִרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזָרְיָה, וְנִקְנֶה לְכָל אַחַד מְקוֹם הַמַּעֲשֵׂר הָרֵאשִׁי לוֹ בְּכֶסֶף שֶׁנָּתַן לְמִשְׁכָּר, שֶׁשְׂכִירוֹת קֶרֶק נִקְנִית בְּכֶסֶף:

פרק ה - משנה י

ביום טוב האחרון היו מתודין. ולא היו מתודין ביום טוב ראשון מיד אחר הבוער, כדי שיהיה לו מה יאכל ברגל. הלכך ערב יום טוב ראשון היה מבער ומשיר עד יום אחרון: **זה מעשר שני ונטע רבעי.** שנקראו קדש: **זה מעשר לוי.** כלומר מעשר ראשון: **וגם נתתיו זו תרומה גדולה.** וגם, תוספת הוא, משמע וגם נתתיו ללוי, חוץ ממה שנתת לי לכהן: **מן הבית זו חלה.** שהיא נתרמה מן העסה בתוך הבית:

פרק ה - משנה יא

ולא מן התלוש על המחבר וכו'. דהינו מן החיוב על הפטור ומן הפטור על החיוב: **ולא מן החדש על הישן.** דכתיב (דברים יד) היוצא השדה שנה שנה, ולא משנה זו על של חברתה: **ולא שכחתי מלברכך ומלהזכיר שמך עליו.** לפי שמברכים להפריש תרומה. וכן על מעשר ראשון ושני ומעשר עני, ולפדיון מעשר שני, ולחלה, על כלן מברכים:

פרק ה - משנה יב

לא אכלתי באני. כל יום המיתה הוּיָא אַנינות דאורייתא, ואפלו לאחר קבורה. ולילה שלאחר יום המיתה הוּיָא אַנינות דרבנן, וכן יום קבורה שאינו יום המיתה הוּיָא אַנינות דרבנן: **לא לקחתי ממנו ארון ותכריכין למת.** וכהאי גוונא אפלו לחי אסור, שהרי אסור לקנות מלבוש וכיוצא בזה ממעשר שני, כדתנן לעיל סוף פרק קמא כל שהוא חוץ לאכילה ושתיה וסיכה אם לקח יאכל פנגדו. ולא נקט הקא ארון ותכריכים אלא לא שמועין דלא מבעיא אם סך ממנו למת שאינו יכול להתנדות, דכתיב ממנו, מגופו של מעשר, אלא אפלו קנה ארון ותכריכים, דלא נתן מגופו של מעשר על מת, אינו יכול להתנדות:

מפאן אמרו. מדכתיב ואת האדמה אשר נתתה לנו: יש להם ערי מגרש. ויכולים להתודות על המעשרות שמביאין ממגרש הערים שלהן. והלכה כרבי יוסי:

יוחנן כהן גדול. שמש בכהנה גדולה אחר שמעון הצדיק: העביר הודיות המעשר. לפי שעזרא קנס את הלויים שלא יתנו להם מעשר, כשעלה מן הגולה ובני לוי לא עלו עמו, וצוה שיתנו המעשר לכהנים. ויוחנן כהן גדול בטל הודיו, כיון שאינו יכול לומר וגם נתתיו ללוי: בטל את המעוררים. שהיו הלויים אומרים בכל יום על הדוכן עורה למה תישן ה'. אמר להם וכי יש שנה לפני המקום (כד), עמד ובטלן: את הנוקפים. שהיו משרטין לעגל של קרבן בין קרניו כדי שיפול לו דם בעיניו כדי שלא יראה ויהיה נח לכפתו ולשחטו. ועמד הוא ובטלו, שניראה כבעל מום, והתקין להם טבעות בקרקע להכניס צואר הבהמה לתוכה. נוקפים, מכין, ודגמתו אין אדם נוקף אצבעו מלמטה [חלין דף 12]: היה פטיש מכה בירושלים. חרשי נחשת וברזל היו מכין בפטיש לעשות מלאכת האבד שהיא מתרת במועד. ועמד הוא ובטלם, משום דאושא מלתא טובא ואיכא זלזול מועד: ובמימו אין אדם צריך לשאול על הדמאי. שהוא אמר לבני דורו כשם שתרומה גדולה עון מיתה כך תרומת מעשר וטבל עון מיתה. ותקן שיוציאו מן הדמאי תרומת מעשר ומעשר שני בלבד, ולא יוציאו ממנו מעשר ראשון ולא מעשר עני, שיכולים לומר ללוי או לעני הבא ראיה שהוא טבל וטל. ומתקנה זו ואילך הלוקח פרות מן השוק לא היה שואל אם הם מתקנים אם לאו, אלא מיד מפריש מהן תרומת מעשר ומעשר שני ואוכל את השאר, שכל הלוקח פרות מעם הארץ הם בחזקת דמאי: